ALLIANSSIN LAUSUNTO VALTION TALOUSARVIOSTA

Eduskunnan sivistys- ja tiedejaostolle

Teema: Nuorisotyö, nuorten työpajatoiminta ja etsivä nuorisotyö; resurssit ja toiminnan tuloksellisuus sekä lisäksi nuorisotakuuta koskevan kärkihankkeen eteneminen

Lausunnon pääkohdat:

- **Allianssi on tyytyväinen siihen, että nuorisotyön rahoitus Veikkausvoittovaroista säilyy suunnilleen ennallaan.**
- **Jatkossa etsivän nuorisotyön ja työpajatoiminnan riittävät resurssit on syytä varata jo kehykseen, jotta ne eivät olisi vuosittain uhattuna.**
- **Allianssi vaatii, että järjestöjen palkkatuet säilytetään aiemmalla tasolla. Vaikeasti työllistyvien nuorten työllistymistä ei saa vaikeuttaa entisestään.**
- **Työllisyysvaroihin tarvitaan selkeä panostus nuorisotyöttömyyden ehkäisyyn. Nuorten on saatava tukea työllistymiseensä jo ennen kuin heidän työttömyytensä pitkittyy.**
- **Nuorisotakuun tavoitteiden toteuttamiseen on varattava myös resursseja. Resursseja tulee kohdistaa erityisesti työllistämismäärärahoihin ja Sanssi-tukeen sekä siihen, että jokaisella nuorella on mahdollisuus toisen asteen tutkintoon. Ohjaamo-toiminnan rahoitus on saatava kestävälle pohjalle myös ESR-hankekauden jälkeen.**
- **Allianssi on huolissaan ammatillisen koulutuksen leikkauksista. Maksuton ja saavutettava koulutus on taattava jokaiselle nuorelle. Jokaisen on saatava opiskelupaikka peruskoulusta valmistumisen jälkeen.**

Nuorisotyö, nuorten työpajatoiminta ja etsivä nuorisotyö

Nuorisotyön rahoituksen kasvu Veikkauksen voittovaroista jatkaa valtion talouden kehyksissä määriteltyä noin yhden prosentin vauhtia. Allianssi on tyytyväinen siihen, että nuorisotyön rahoitus Veikkausvoittovaroista säilyy suunnitellulla tasollaan.

Nuorisotyön rahoitus budjettivaroista sen sijaan jatkaa vuosittaista heittelyään. Etsivän nuorisotyön ja työpajatoiminnan momentille myönnetään 19 523 000 euroa. Tämä on 150 000 euroa vähemmän kuin vuonna 2016. Työpajatoiminnan ja etsivän työn välinen jako muuttuu niin, että työpajat saavat 1 977 000 euroa enemmän kuin tänä vuonna ja etsivä nuorisotyö menettää 1 627 000 euroa.

Vuoden 2017 valtion tulo- ja menoarviossa etsivää nuorisotyötä tuetaan 4,5 miljoonalla eurolla. Etsivän työn budjettirahoitus ovat vähentynyt kahdessa vuodessa 3,5 miljoonaa euroa. Etsivää työtä rahoitetaan myös Veikkausvoittovaroista 7 miljoonalla eurolla, missä summassa ei ole viime vuosina ollut muutoksia.

Etsivän nuorisotyön kehittäminen on yksi hallitusohjelmassa esiin nostetuista painopisteistä. Etsivää nuorisotyötä tehdään valtakunnan laajuisesti ja kunnat tekevät sitä suurimmalta osin

Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi ry
Allianssi-talo, Asemapäällikönkatu 1, 00520 Helsinki
info@alli.fi, alli.fi

valtion avustuksella. Ilman riittävää valtion rahoitusta sen jatko kunnissa on vaakalaudalla. Leikkaukset vaarantavat etsivän nuorisotyön järjestelmän.

Etsivä nuorisotyö ja työpajat ovat tehokkaita ja tuloksellisia keinoja syrjäytymisen ehkäisyyn ja tavoittavat kymmeniä tuhansia nuoria vuosittain. Säästöt syrjäytymisen ehkäisystä tulevat pitkällä aikavälillä kalliiksi.

Etsivän nuorisotyön tavoittamien nuorten määrä on kasvanut vuodesta 2010 lähtien. Vuonna 2015 etsivät nuorisotyöntekijät olivat kontaktissa 26 755 nuoreen, joista 18 906 kanssa etsivä nuorisotyöntekijä työskenteli pidemmän aikaa.[1]

Työpajatoiminnan tuki nostetaan vuoden 2015 tasolle, mikä on hyvä asia. Nuorten työpajatoiminta on osoittautunut tehokkaaksi toiminnaksi, jolla on koko ajan kasvava tarve. Vuonna 2015 nuorten työpajatoimintaa oli 267 kunnassa ja niihin osallistui 14 733 alle 29-vuotiasta nuorta. Luku on hieman suurempi kuin edellisenä vuonna.[2]

Osana vuoden 2017 talousarvioprosessia Suomen hallitus päätti budjettiriihessä käynnistää kilpailukykysopimusta kunnioittaen vuoropuhelussa työmarkkinajärjestöjen kanssa valmistelun työllisyyden lisäämiseksi ja työttömyyden keston lyhentämiseksi. Valmisteltavan esityksen yhtenä viidestä kokonaisuudesta on työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten työllisyyden edistäminen, keinoina esimerkiksi nuorten aikuisten osaamisohjelma, etsivä nuorisotyö ja nuorten työpajat. On myönteistä, että hallitus ja työmarkkinajärjestöt keskustelevat nuorista ja nuorten syrjäytymisen ehkäisemisestä, mutta Allianssin näkemyksen mukaan etsivän nuorisotyön ja työpajojen rahoituksesta sekä nuorten aikuisten osaamisohjelmasta päättäminen kuuluu ennemmin maan hallituksen ja eduskunnan kuin kolmikannan päätöksenteon piiriin.

Sekä tänä vuonna että viime vuonna kansalaisyhteiskunta ja osa päättäjistä on taistellut etsivän nuorisotyön ja työpajatoiminnan rahoituksen säilyttämisen puolesta valtiovarainministeriön esitettyä ensin niihin leikkauksia. Varat on saatu molemmilla kerroilla lopulta turvattua, sillä poliittinen tahto on ollut, että tämän tärkeän työn on jatkuttava. Jatkossa etsivän nuorisotyön ja työpajatoiminnan riittävät resurssit on syytä varata jo kehykseen, jotta ne eivät olisi vuosittain uhattuna.

Nuorisotakuu

Nuorisotakuun resurssien alasajo jatkuu. Vaikka nuorisotakuu on nostettu hallitusohjelmassa kärkihankkeeksi, sen rahoitus väheni vuonna 2016 alle puoleen aiemmasta ja vuonna 2017 lopuistakin resursseista poistuu valtaosa.

Nuorisotakuu pysyy nimellisesti voimassa, mutta sen toteuttamiseen ei ole varattu työllisyys- tai koulutusmäärärahoja. Käytännössä nuorisotakuusta on jäljellä Ohjaamo-toiminta, jonka kehittäminen jatkuu erillisen ESR-hankerahoituksen ansiosta, sekä etsivä nuorisotyö. Nuorisotakuuta yhteisötakuun suuntaan –kärkihankkeen vuodelle 2017 varatut 3,3 miljoonaa euroa suunnataan Ohjaamoille. Tämän voi suhteuttaa siihen, että edellisellä hallituskaudella nuorisotakuuseen käytettiin vuosittain 60 miljoonaa euroa.

Allianssi vaatii, että nuorisotakuun tavoitteiden toteuttamiseen varataan myös resursseja. Resursseja tulee kohdistaa erityisesti työllistämismäärärahoihin ja Sanssi-tukeen sekä siihen, että

[1] Etsivä nuorisotyö 2015. Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2016.
[2] Työpajatoiminta 2015. Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2016.

jokaisella nuorella on mahdollisuus toisen asteen tutkintoon. Ohjaamo-toiminnan rahoitus on saatava kestävälle pohjalle myös ESR-hankekauden jälkeen.

Työllisyysmäärärahat

Talousarvioesitys mahdollistaa työttömyysetuuksien käyttämisen liikkuvuusavustuksen, starttirahan ja palkkatuen rahoittamiseen. Näin ollen aktiivitoimiin osallistuvien työttömien määrää pitäisi olla mahdollista kasvattaa. Kaiken kaikkiaan työttömyysturvaan ja aktivointitoimiin on kuitenkin varattu yhteensä vähemmän rahaa kuin aiemmin.

Työllisyysvarat ovat edelleen tarpeeseen nähden niukat. Nuorten kannalta ongelmana on, että nuoren on nykyisin oltava pitkäaikaistyötön, ennen kuin hän on oikeutettu saamaan esimerkiksi palkkatukea. Tällöin syrjäytymisriski on jo kasvanut suureksi, sillä pitkäaikaistyöttömän työllistyminen on vaikeampaa kuin vain lyhyen aikaa työttömänä olleen. Nuoret tarvitsevat tukea työllistymiseensä jo ennen kuin heidän työttömyytensä pitkittyy ja syrjäytymisriski kasvaa. Vielä vuoden 2013 nuorisotakuun alussa nuori oli oikeutettu nuorten Sanssi-tukeen jo työttömyyden alusta, mikä oli erittäin järkevä investointi, sillä nuorten syrjäytyminen työmarkkinoilta tuottaa vuosittain julkiselle sektorille vähintään 600 miljoonan euron rahalliset menetykset.[3]

Allianssi vaatii työllisyysvaroihin selkeätä satsausta nuorisotyöllisyyden ehkäisyyn. Nuorten on saatava tukea työllistymiseensä jo ennen kuin heidän työttömyytensä pitkittyy.

Palkkatuki järjestöille

Valtion talousarvioesityksessä on varattu yhdistyksille ja säätiöille palkkatukimäärärahoja enintään 3000 henkilötyövuotta vastaavalta osalta. Määrärahoihin on kohdistettu merkittävä leikkaus, sillä vuonna 2015 järjestöissä palkkatuella aloitti 5 250 henkilöä.

Järjestöjen palkkatukipaikkoihin ohjautuu henkilöitä, joiden työllistymismahdollisuudet avoimille työmarkkinoille ovat heikot. Leikkaus vaikeuttaa kaikkein heikoimmassa asemassa olevien nuorten työllistymistä. Järjestöt ovat kuntien lisäksi toinen merkittävä palkkatukityöllistäjä, ja palkkatukivarojen loppuminen heikentää kansalaisjärjestötoiminnan toimintaedellytyksiä.

Allianssi vaatii, että palkkatuet säilytetään aiemmalla tasolla. Vaikeasti työllistyvien nuorten työllistymistä ei saa vaikeuttaa entisestään.

Ammatillisen koulutuksen säästöt

Ammatilliseen koulutukseen esitetään 190 miljoonan euron menovähennystä. Leikkaus kohdennetaan ammatillisen koulutuksen kuntarahoitusosuuteen. Leikkaus tulee osaltaan vaikeuttamaan nuorisotakuun tavoitteiden toteutumista.

Ammatillisen koulutuksen reformin on tarkoitus tulla voimaan 2018, mutta leikkaukset toteutetaan jo 2017. Käytännössä näin suuret säästöt nopealla aikataululla tulevat merkitsemään opiskelupaikkojen vähenemistä, irtisanomisia ja toimipisteiden lakkauttamista.

Ilman toisen asteen koulutusta työllistyminen on nykyisillä työmarkkinoilla erittäin haastavaa. Tehokkaimpia tapoja ehkäistä syrjäytymistä ja työttömyyttä on varmistaa, että jokainen nuori saa vähintään toisen asteen koulutuksen. Peruskoulun päättävistä 42 % jatkaa ammatilliseen

[3] Allianssin nuorisotakuumalli, alli.fi/nuorisotakuumalli

koulutukseen. Opiskelupaikkojen tai toimipisteiden väheneminen vaikuttaa suoraan nuorten työllistymisnäkymiin.

Allianssi on huolissaan ammatillisen koulutuksen leikkauksista ja vaatii, että toisen asteen ammatilliseen koulutukseen satsataan jatkossakin syrjäytymisen ja työttömyyden ehkäisemiseksi. Maksuton ja saavutettava koulutus on taattava jokaiselle nuorelle. Jokaisen on saatava opiskelupaikka peruskoulusta valmistumisen jälkeen.

Helsingissä 14.10.2016

Eero Rämö
puheenjohtaja

Olli Joensuu
pääsihteeri